

Nr 295.

Av herrar **Aarnseth** och **Eriksson** i Grängesberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 4, med förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen m. m.

Uti Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen m. m. av den 17 januari 1919, föreslås i lag om flottning i allmän flottled 4 kap. 29 §, 5 stycket, att i sorteringsutgifter skola deltaga beträffande varje skiljeställe allenast de flottande, vilkas flottgods där avskiljes. Dock att Kungl. Maj:ts befallningshavande äger att i vissa angivna fall härifrån göra undantag.

Med den här ifrågasatta bestämmelsen för kostnadsfördelningen vid virkesavskiljande vid skiljeställe förefaller det undertecknade, som om kostnaderna härför skulle synnerligen hårt drabba dem som nödgas få sitt virke utskilt vid sådana skiljeställen, som äro så belägna att för en mindre del av flottvirket utsortering sker, ändå allt det virke, som där passerar, måste skiljas.

Behovet av skiljeställen allt längre från kusten har inställt sig genom järnvägarnas framdragande. Där således en större järnväg skär en flottled av mera betydelse, har fort nog ett samhälle uppstått och utvecklats. Därmed har också behovet av förädlat virke på en dylik plats alltmer börjat göra sig gällande. Virkesåtgången har motiverat anläggandet av träförädlingsverk och ett dylikt verk har ju i de allra flesta fallen blivit hänvisat till vattenvägen för framforslandet av sitt virkesbehov.

Som en följd av järnvägens framdragande har även behovet av virke stigit allt mer i de intill järnvägen varande orterna och således har åtgången av virket vid det anlagda träförädlingsverket ännu mera stegrats.

Förutom sågverk ha även kolugnar o. dyl. uppförts för tillvaratagande av varjehanda skogsprodukter. Att med en sådan utveckling

av förhållandena behovet av ett skiljeställe vid en dylik plats är uppenbart, därom torde det icke vara delade meningar. Enligt vårt förmenande borde möjligheten till att anlägga skiljeställen vid här ovan antydda platser från statens sida underlättas, då ju därigenom möjlighet att på bästa och lämpligaste sätt fylla ortens virkesbehov kunde ernås samt rikligare arbetstillfällen beredas ortsbefolkningen.

Det är vår bestämda uppfattning, att ett godkännande från riksdagens sida av Kungl. Maj:ts förslag i denna fråga skulle i hög grad komma att hindra anläggandet av skiljeställen långt från kusten samt åstadkomma ett fördyrande av virket även i de orter, som annars äga förutsättning för att genom sitt läge vid järnväg och flottled erhålla detsamma till åtminstone samma priser som vid kusten eller vid utlastningsplatserna. Genom höga pris på byggnadsvirke läggas ju även hinder och svårigheter i vägen för arbetarne att kunna lyckas i sina strävanden efter att skaffa sig egna hem i eller invid sådana platser, varom ovan talats. Då man från statens sida i andra fall söker uppmuntra och understödja denna arbetarnes och småfolkets strävan, borde jämväl här denna synpunkt från statens sida beaktas.

Vad angår de mindre skogsägarnes intressen i här berörda fråga, synes det oss tämligen klart, att dessa skogsägare hava stort intresse av att skiljeställen i nödigt antal få anordnas i flottlederna. Genom förekomsten av träförädlingsverk och skiljeställen vid här ovan antydda platser torde ju möjligheten till en större konkurrens om skogsprodukterna kunna åstadkommas än i det fall, då virket kommer att uppköpas av de större trävarubolagen vid kusten utan konkurrens från de mindre träförädlingsverkens sida. Ett försvarande av nödiga skiljeställens inrättande torde därför i viss mån komma att underlätta åtkomsten av skogsprodukterna för de stora bolagen och således reducera saluprisen för de små skogsägarne.

Bland de mindre skogsägarne har det dessutom under senare tiden kunnat spåras funderingar på att på kooperativ väg söka förädla sina skogsprodukter. Denna strävan skulle säkerligen möta ett hinder i den nu ifrågasatta omkostnadsfördelningen vid skiljeställena, ifall den komme att genom lag fastställas. Enligt vårt förmenande borde denna ovan sagda strävan från statens sida underlättas och således möjliggöra för de mindre skogsägarne att utan onödiga mellanhänder vinna bästa möjliga utbyte av sina produkter.

Dessa mindre skogsägare i Norrland, Dalarne och Värmland få ju ofta föra en ganska hård strid för sitt uppehälle. De stora trävarubolagen torde icke ha varit deras hjälpare i denna strid, varför det synes oss

vara av nöden, att staten må göra vad billigt och rimligt är för att skydda dessa mindre skogsägares intressen.

Vad vi här anfört rörande skogsägarnes intressen i fråga om lättheten och billigheten vid skiljande av flottvirke, torde även i viss mån kunna gälla staten själv.

I de stora kronoparkerna belägna långt från kusten och genomskurna eller berörda av flottled äger ju staten en stor tillgång på skogsprodukter. Det är därför icke otänkbart, att staten kommer att i allt större utsträckning använda detta virke, dels för sina järnvägar och dels för andra ändamål. Det torde även kunna ifrågasättas, huruvida icke staten själv bör förädla sitt virke.

Med underlättandet av virkets upptagande vid lämpliga platser i flottleden synas oss därför statens intressen bäst vara tillvaratagna.

Förutom ovan gjorda anmärkningar mot det här ifrågavarande kungl. förslaget kunna vi icke uraktlåta att jämväl beröra frågan om det i flottlederna under årens lopp sjunkna flottgodset. Vi anse det vara ett behov av största betydelse för flottningen i och för sig men jämväl också ur andra synpunkter, att frågan om det sjunkna flottvirket ordnas genom lag. Att det sjunkna virket åstadkommer uppgrundning av farled är ju ett bekant förhållande. Även torde det vara klart, att sådant virke lägges i vissa fall hinder i vägen för fisket.

Men utom dessa synpunkter torde med skäl den frågan kunna ställas, huruvida lagstiftaren likgiltigt bör åse, att värden för minst 100,000,000 kronor fortfarande få ligga orörda på botten av våra flottleder.

Frågan om upptagandet av sjunket virke behandlades vid 1918 års lagtima riksdag, varvid andra kammaren för sin del beslöt att antaga följande av kammarens tredje tillfälliga utskott i sitt betänkande nr 7 föreslagna uttalande,

»att andra kammaren måtte i anledning av herrar Eronns och Vennerströms motion, nr 245, för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och på vad sätt staten må kunna genom lagstiftnings- och andra åtgärder medverka till att i flottleder sjunket virke tillvaratages, under iakttagande av att det allmänna kommer i åtnjutande av skälig andel i därvid uppkommande vinst.»

Det synes oss otvivelaktigt, att en lagstiftning rörande upptagandet av sjunket virke hör hemma i lag om allmän flottled samt att utelämnandet av denna fråga således gör sagda lag mindre ägnad att åstadkomma ett fullständigt ordnande av de till flottningen hörande mera vitala frågorna.

I ett par av våra grannländer, nämligen Finland och Norge, är således för åtskilliga år sedan denna fråga ordnad genom lag. I Finland år 1902 genom lag om vattenrätten 2:dra kap. § 18. I Norge gäller härför en särskild lag, vilken lag antogs redan den 12 juli 1848 och heter »Lov om krabastömmar».

Enligt vårt förmenande bör allt sjunket virke, som icke av ägaren upptages inom ett år, tillfalla staten. Hur med virkets upptagande och försäljande för statens räkning bör förfaras, är en förvaltningsfråga, som icke i detta sammanhang behöver avgöras. Dock synes det oss, som om detta spörsmål kunde lösas på det sätt, att staten mot viss ersättning medgiver stockfiske för bestämd tid och plats i flottled.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till lag om flottning i allmän flottled, att sorteringsutgifter för grovsortering vid skiljeställen måtte fördelas på allt flottgods, som framflottas till eller förbi ifrågavarande skiljeställe;

att i lagen måtte införas stadgande om att sjunket flottgods, som icke av ägaren upptages inom ett år efter flottningen, är statens egendom.

Stockholm den 31 januari 1919.

Fredr. Aarnseth.

Bernh. Eriksson.